

AKCINĖ BENDROVĖ
„ORLEN LIETUVA“
BŪTINGĖS NAFTOS TERMINALAS

Būtingės naftos terminalas (toliau – terminalas) yra sudėtinė Akcinės bendrovės „ORLEN Lietuva“ dalis. Terminalas pradėtas statyti 1995 m. 1999 m. pakrautas pirmasis tanklaivis.

Terminalas yra pastatytas Lietuvos Respublikos šiaurės vakaruose, 2,3 km nuo Baltijos jūros kranto, apie 3 km į šiaurę nuo Šventosios miestelio, prie Papės upelio, apie 1,5 km. nuo Lietuvos–Latvijos tarpvalstybinės sienos.

Terminalą sudaro vienataškis švartavimosi plūduras (*angl. Single Point Mooring*) (toliau – SPM), nutolęs nuo kranto į Baltijos jūrą 7,3 km. Kranto dalies pagrindinius įrengimus sudaro 6 naftos rezervuarai, perpumpavimo siurblynė.

Terminalas veikia vadovaudamasis įdiegtais integruotos valdymo sistemos ISO 9001 – Kokybės valdymo sistema, ISO 14001 – Aplinkosaugos valdymo sistema ir OHSAS 18001 – Profesinės sveikatos ir saugos valdymo sistema bei ISO 27001 – Informacijos saugumo valdymo sistema, standartais. Terminalas atitinka Tarptautinio laivų ir uosto įrenginių (terminalų) apsaugos kodekso (*ISPS Code*) reikalavimus.

Vykdoma veikla

Terminalas – reversinis naftos eksporto ir importo terminalas, skirtas žaliavinės naftos kaupimui ir transportavimui nuo kranto į tanklaivį jūroje (eksportas) arba atvirkščiai iš tanklaivio į krantą (importas).

Į terminalą eksportui skirta nafta magistraliniais siurbliais iš Mažeikių naftos perdirbimo produktų gamyklos (toliau –gamykla) tiekama magistraliniu vamzdynu. Terminale naftos saugojimui skirtos 6 talpos: 3 talpos po 50.000 m³ ir 3 talpos po 52.000 m³. Iš šių talpų nafta pumpuojama pagrindiniais naftos pakrovimo siurbliais. Esant eksporto režimui šie siurbliai pumpuoja naftą povandeniniu vamzdynu per SPM į tanklaivius.

Importui nafta gaunama iš tanklaivio povandeniniu vamzdynu per SPM į Terminalo talpas, iš čia naftos siurbliais nafta pumpuojama magistraliniu vamzdynu į gamyklą.

Pavojingosios medžiagos

Terminale naudojama pavojinga medžiaga – nafta. Agregatinis būvis – skystis. Saugojimo sąlygos – antžeminė talpa. Didžiausias galimas kiekis talpose – 264690 t.

Ekologija

Terminalas laikosi visų aplinkosaugos reikalavimų. Skiriamas didelis dėmesys aplinkos taršos prevencijai, diegiant ir įgyvendinant įvairias aplinkosaugines programas.

Darbuotojų sauga ir sveikata

Terminale griežtai laikomasi darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų, gerinamos darbo vietų sąlygos. Terminale atliekamas profesinės rizikos vertinimas ir nustatymas, taikomos rizikos mažinimo ir šalinimo priemonės. Saugiam technologinių procesų valdymui ir saugos užtikrinimui įrengtos ir eksploatuojamos avarinės signalizacijos, blokuočių apsaugos sistemos. Daug lėšų skiriama asmeninių apsaugos priemonių ir darbo rūbų įsigijimui. Didelis dėmesys skiriamas profesinei saugai ir sveikatai, darbuotojų saugos ir sveikatos mokymams, nelaimingų atsitikimų prevencijai, atliekamų darbų kontrolei.

Galimų avarijų pobūdis ir padariniai

Terminale galima išskirti dvi galimų avarijų grupes: avarijos terminalo jūrinės dalies įrenginiuose bei avarijos terminalo kranto dalies įrenginiuose.

Didžiausią pavojų terminalo darbuotojams ir šalia terminalo gyvenantiems žmonėms gali kelti avarijos metu į aplinką patekusios pavojingosios medžiagos. Įvykus avarijai į aplinkos orą gali išsiskirti naftos garai ir

dujos, keliančios gaisro ir sproginimo pavojų, taip pat medžiagos, kenksmingos ir pavojingos žmogaus sveikatai ir supančiai aplinkai.

Angliavandenilinės dujos – bespalvės, degios, sprogios ir nuodingos dujos. Lengvai užsidega nuo kibirkščių ir ugnies. Dujos kaupiasi žemesnėse vietose, šuliniuose, rūsiuose. Dujų debesies kontakto su ugnimi ar kibirkštimi metu gali įvykti sproginimas.

Apsinuodijimo požymiai: jaudulys, galvos svaigimas, akių vyzdžių susitraukimas, pulso suretėjimas iki 40–50 kartų per min., pykinimas, seilėtekis, mieguistumas (pasireiškiantis per kelias valandas), galimas sąmonės netekimas.

Gaisro dūmai – kompleksinis įkaitinto oro, kietųjų ir skystųjų suspensijų, dujų, garų, aerolių mišinys. Jų sudėtyje yra daugiau kaip 300 toksinių medžiagų. Degant naftai ir naftos produktams gali išsiskirti šios toksinės medžiagos: azoto oksidai, sieros oksidai, anglies oksidai sieros vandenilis, kietosios dalelės, nevisiškai sudegę angliavandeniliai gali virsti aromatiniais angliavandeniliais (benzenu, toluenu, ksilenu), ir kt. Pastebėjus dūmus reiktų vengti eiti per juos. Dūmų sudėtis yra nenuspėjama, todėl žmogus gali užtrokšti dėl deguonies trūkumo bei apsinuodyti juose esančiais nuodingais aeroliais.

Apsinuodijimo požymiai: viršutinių kvėpavimo takų ir plaučių pabrinkimas, gerklų ir bronchų spazmai, depresinis poveikis centrinei nervų sistemai – kvėpavimo susilpnėjimas, padidintas jautrumas toksinams.

Pasirengimas avarių likvidavimui

Siekdama užtikrinti didelių pramoninių avarių, kurios gali sukelti tiesioginį ar uždelstą pavojų gyventojams ir (ar) aplinkai, prevenciją ir likvidavimą, terminalas rūpinasi techninių priemonių parengimu, organizuoja nuolatinę avarinių tarnybų ir terminalo darbuotojų pratybas. Vykdo Pramoninių avarių prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatų reikalavimus bei kitus susijusių Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus.

Priešgaisrinę būklę nuolat kontroliuoja Mažeikių objektinės priešgaisrinės gelbėjimo valdybos 3-oji komanda, esanti nuolatinėje parengtyje terminalo teritorijoje.

Vadovaujantis Privalomų pranešimų tvarka avarių ir jų padarinių likvidavimui terminale pasitelkiamos budinčios avarinės tarnybos ir specialiosios tarnybos, kurių veiksmus koordinuoja ekstremaliųjų situacijų operacijų centras.

Gyventojų informavimas įvykus didelei pramonei avarijai terminale

1. Avarijos metu atsižvelgus į galimo pavojaus zoną terminalo atsakingi darbuotojai vadovaudamiesi Privalomų pranešimų tvarka, aprašyta terminalo vidaus avariniame plane:

- telefonu informuoja Palangos miesto savivaldybės administracijos direktorių ir civilinės saugos skyriaus specialistą;
- gyventojams perspėti apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją naudojamos garsinės sirenos, o informacija ir rekomendacijos perduodamos per Lietuvos nacionalinį radiją ir televiziją, kitus transliuotojus.

2. Pradėjus dirbti Palangos miesto savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisijai, tolimesnius sprendimus dėl gyventojų informavimo ir veiksmų priima komisijos pirmininkas – savivaldybės administracijos direktorius.

3. Apie įvykusią avariją gyventojams teikiama ši informacija:

- avarijos pobūdis, vieta ir laikas;
- į aplinką patekusios pavojingosios medžiagos ir jų kiekiai;
- prognozuojama avarijos plitimo teritorija ir galimi padariniai;
- paaiškinta, ką gyventojai turi daryti ir kaip elgtis.

Gyventojų veiksmai ir elgsena įvykus didelei pramonei avarijai terminale

1. Išklauskite gautą pranešimą ir elkitės pagal nurodymą.
2. Jei nurodyta likti namuose, kuo skubiau sandariai uždarykite lauko duris, langus, orlaides ir vėdinimo angas, išjunkite dujas, elektrą, užsukite vandens sklendes.

3. Pajutę nemalonų ir vis stiprėjantį cheminių medžiagų kvapą, kai pradeda skaudėti ir svaigti galva ar pykinti, apsaugojimui nuo toksinių dujų ir gaisro dūmų užsidėkite (jei turite) civilines dujokaukes arba respiratorius su ABEK-P tipo filtrais arba užsiriškite paprasčiausią vatos ir marlės raištį ir kuo skubiau evakuokitės iš galimos užterštumo zonos statmenai vėjo kryptčiai.

4. Svarbu įsidėmėti, kad vietovės užterštumas pavojingųjų medžiagų dujomis ir garais atvirame lauke trunka trumpiau negu, pvz., miške, todėl venkite buvimo vietovėse, kur oro masių judėjimas mažesnis.

5. Neužmirškite savo kaimynų, pasiteiraukite, ar jie girdėjo pranešimą, jei reikalinga pagalba, praneškite bendruoju pagalbos telefonu **112**.

6. Avarijos metu laikykitės avarinių ar specialiųjų tarnybų nurodymų ir reikalavimų.

7. Esant neaiškumams kreipkitės į terminalo pamainos viršininką, tel. +**37046396459**.

Kur kreiptis dėl smulkesnės informacijos

1. Norėdami susipažinti su vidaus avariniu planu ir saugos ataskaita kreipkitės į veiklos palaikymo specialistę, tel. +37044393461

2. Apie terminalą ir jame vykdomą veiklą plačiau galima sužinoti interneto tinklalapyje adresu www.orlenlietuva.lt.

3. Su Būtingės terminalo išorės planu, kuriame numatyta, kaip šalinti avarijos padarinius ir kokių priemonių imtis įvykus avarijai už terminalo teritorijos ribų, galima susipažinti kreipiantis į Palangos miesto savivaldybės administracijos civilinės saugos skyrių, tel.+37046052396, arba interneto tinklalapyje adresu www.palanga.lt